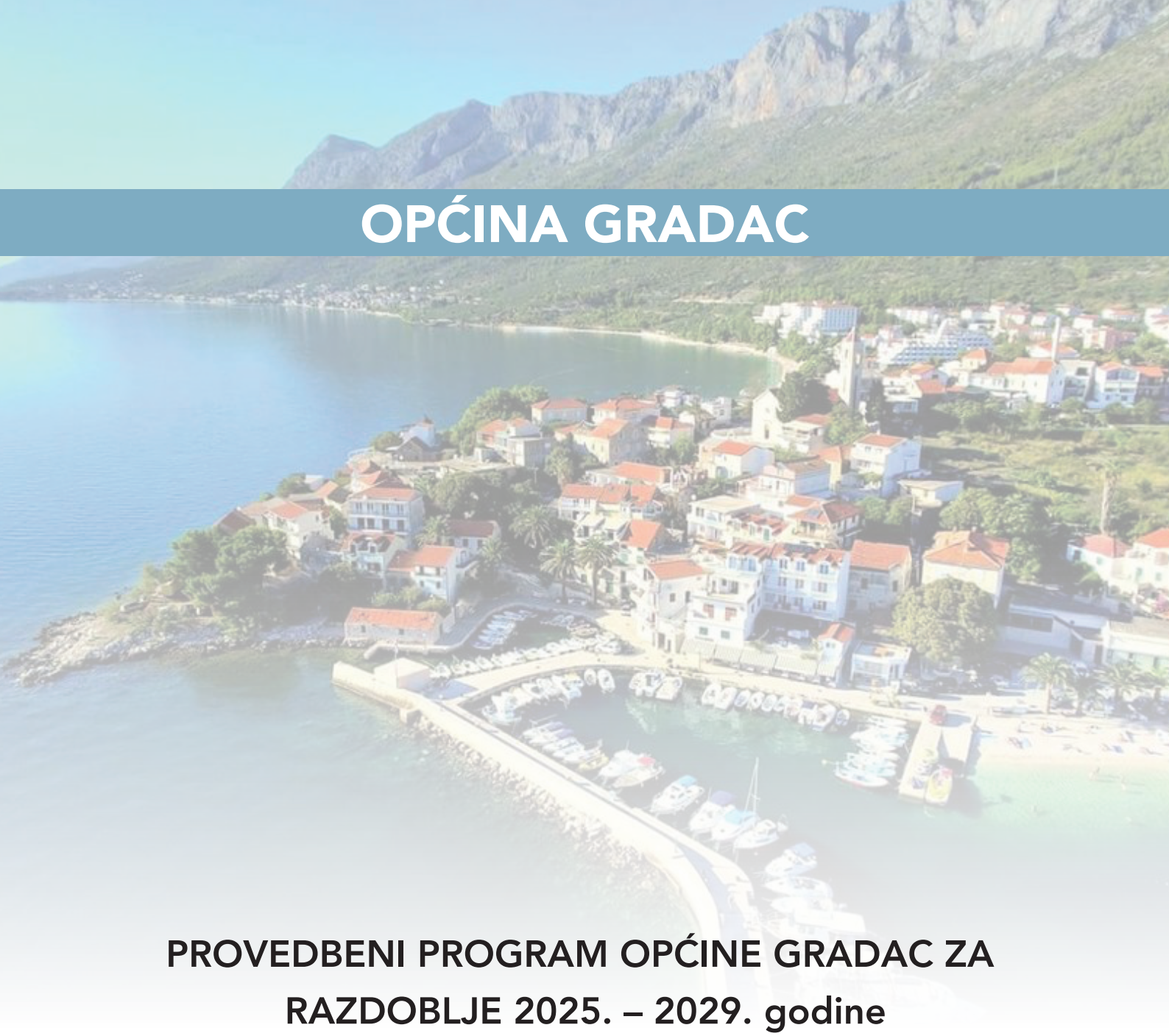

OPĆINA GRADAC

PROVEDBENI PROGRAM OPĆINE GRADAC ZA RAZDOBLJE 2025. – 2029. godine

NAZIV NOSITELJA IZRADE:

Općina Gradac

Izrađeno: listopad 2025.

Impressum:

Nositelj izrade:
Općina Gradac
Gradac, Stjepana Radića 3

Tehničke i metodološke smjernice za izradu:
Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije: upute za izradu provedbenih programa jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, UI-PPJLP(R)S-Inačica: 2.0, 2025.

Izrađivač:
L'IDEA, za poslovno savjetovanje
Podgora, Srida Sela 7A

SADRŽAJ

1. PREDGOVOR

2. UVOD
2.1. Samoupravni djelokrug Općine Gradac
2.2. Vizija Općine Gradac
2.3. Misija Općine Gradac
2.4. Organizacijska struktura upravnih odjela Općine Gradac te ustanove i druge pravne osobe pod nadležnošću Općine Gradac

3. OPIS KRATKOROČNIH RAZVOJNIH IZAZOVA OPĆINE GRADAC (2025.–2029.)
3.1. Uvodni pregled konteksta i razdoblja provedbe
3.2. Popis akata strateškog planiranja
3.3. Indeks razvijenosti i status potpomognutog područja
3.4. Prostorni i okolišni izazovi
3.5. Infrastrukturni izazovi
3.5.1. Prometna povezanost
3.5.2. Komunalna infrastruktura
3.6. Društveni i demografski izazovi
3.6.1. Stanovništvo
3.6.2. Dobna struktura i društvene značajke stanovništva
3.6.3. Stanovanje i prostorni pokazatelji
3.7. Gospodarski i turistički izazovi
3.7.1. Ekonomska aktivnost i zaposlenost
3.7.2. Turistički podatci
3.7.3. Gospodarsko okruženje i razvojni potencijali
3.7.4. Sažetak ključnih činjenica
3.8. Institucionalni i upravljački izazovi
3.9. Zaključak i preporuke
3.10. Izvori i reference analitičkog dijela dokumenta

4. OPIS KRATKOROČNIH RAZVOJNIH POTENCIJALA OPĆINE GRADAC (2025.–2029.)
4.1. Demografski potencijali
4.2. Gospodarski potencijali
4.3. Prostorni potencijali
4.4. Komunalni potencijali
4.5. Institucionalni kapaciteti
4.6. SWOT analiza Općine Gradac
4.6.1. Zaključna interpretacija SWOT-a

5. DOPRINOS PROVEDBI CILJEVA I PRIORITETA IZ POVEZANIH AKATA STRATEŠKOG PLANIRANJA
5.1. Provedba posebnih ciljeva i prioriteta iz hijerarhijski nadređenih akata strateškog planiranja
5.2. Doprinos provedbi ciljeva održivog razvoja (UN Agenda 2030)

6. POPIS MJERA S OPISOM, KLJUČNIM AKTIVNOSTIMA I POKAZATELJIMA REZULTATA

6.1. Mjera 1. Unaprjeđenje učinkovitosti i transparentnosti rada lokalne samouprave
6.2. Mjera 2. Održavana i uređena komunalna infrastruktura
6.3. Mjera 3. Razvoj i modernizacija komunalne infrastrukture uz primjenu energetski učinkovitih i ekoloških rješenja
6.4. Mjera 4. Prostorno planiranje i održivo upravljanje prostorom
6.5. Mjera 5. Jačanje sustava civilne zaštite i sigurnosti zajednice
6.6. Mjera 6. Podrška razvoju školstva i obrazovanja
6.7. Mjera 7. Razvoj i jačanje socijalnih i zdravstvenih usluga te demografske potpore
6.8. Mjera 8. Jačanje kulturnog, sportskog i civilnog života zajednice
6.9. Mjera 9. Ravnopravan pristup kvalitetnom predškolskom odgoju za svu djecu
6.10. Mjera 10. Razvoj održivog turizma i poduzetništva kroz EU i nacionalne projekte

7. OKVIR ZA PRAĆENJE PROVEDBE

1. PREDGOVOR

Poštovane mještanke i mještani,

Razvoj naše Općine nikada nije bio slučajan, on je rezultat promišljenog planiranja, odgovornog upravljanja i zajedničke vizije o Gradcu kao mjestu kvalitetnog i dostojanstvenog života. Svaki dosadašnji projekt, svaka odluka i svaka inicijativa bili su dio šire slike; izgradnje moderne, uređene, socijalno osjetljive i otporne zajednice koja čuva svoj identitet, ali istodobno ide u korak s vremenom.
Upravo na tim temeljima izrađen je Provedbeni program Općine Gradac za razdoblje 2025.–2029., dokument koji jasno definira naše ciljeve, prioritete i put kojim želimo ići u naredne četiri godine.
Provedbeni program nije samo formalni akt, već alat kojim se povezuju vizija razvoja, stvarne potrebe zajednice i financijski kapaciteti općine.
On osigurava kontinuitet u planiranju, povezuje naš rad s proračunom i mjerljivo prati napredak u svim područjima djelovanja; od komunalne i društvene infrastrukture, preko zaštite okoliša i gospodarskog razvoja, do digitalne tranzicije i podizanja učinkovitosti lokalne uprave.
U svom dosadašnjem radu nastojao sam djelovati odgovorno, stručno i utemeljeno na činjenicama, vjerujući da napredak ne dolazi sam od sebe, nego kroz jasno postavljene ciljeve i dosljednu provedbu.
Gradac danas stoji na čvrstim temeljima, ali pred nama su novi izazovi koji zahtijevaju još višu razinu planiranja, ulaganja i međusobne suradnje.
Naša zadaća je nastaviti razvijati općinu na održiv način i to kroz projekte koji unapređuju svakodnevni život, čuvaju prostor i prirodne vrijednosti te otvaraju nove mogućnosti za buduće generacije.
Provedbeni program je odraz tog pristupa: stručnog, realnog i usmjerenog na rezultat.
On nije dokument ambicija, već dokument odgovornosti.
Njime potvrđujemo da Gradac ostaje zajednica koja planira, promišlja i djeluje, odnosno zajednica koja zna kamo ide.

Načelnik Općine Gradac
Matko Burić

2. UVOD

2.1. Samoupravni djelokrug Općine Gradac

Općine i gradovi, pa tako i Općina Gradac, a sukladno Zakonu o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi (NN 33/01, 60/01, 129/05, 109/07, 125/08, 36/09, 36/09, 150/11, 144/12, 19/13, 137/15, 123/17, 98/19 i 144/20) u svom samoupravnom djelokrugu obavlja poslove lokalnog značaja kojima se neposredno ostvaruju potrebe građana, a koji nisu Ustavom ili zakonom dodijeljeni državnim tijelima i to osobito poslove koji se odnose na:

- Uređenje naselja i stanovanje,
- Prostorno i urbanističko planiranje,
- Komunalno gospodarstvo,
- Brigu o djeci,
- Socijalnu skrb,
- Primarnu zdravstvenu zaštitu,
- Odgoj i osnovno obrazovanje,
- Kulturu, tjelesnu kulturu i šport,
- Zaštitu potrošača,
- Zaštitu i unapređenje prirodnog okoliša,
- Protupožarnu i civilnu zaštitu, promet na svom području,
- te ostale poslove sukladno posebnim zakonima.

2.2. Vizija Općine Gradac

Općina Gradac je održiva, sigurna i digitalno povezana lokalna zajednica koja učinkovito upravlja svojim resursima, osigurava visoku kvalitetu javnih usluga i štiti prirodne i prostorne vrijednosti, stvarajući uravnotežene uvjete života za sve skupine građana u svim naseljima.

2.3. Misija Općine Gradac

Učinkovitim lokalnim upravljanjem, transparentnim korištenjem proračunskih sredstava i partnerskim djelovanjem s građanima, institucijama i poduzetnicima, Općina Gradac osigurava
provedbu razvojnih mjera u područjima komunalne infrastrukture, prostornog uređenja, okoliša, socijalnih, društvenih i gospodarskih usluga, u skladu s načelima održivosti i prilagodbe klimatskim promjenama.

2.4. Organizacijska struktura upravnih odjela Općine Gradac te ustanove i druge pravne osobe pod nadležnošću Općine Gradac

Općina Gradac ima jednostavnu, ali učinkovitu upravnu strukturu, prilagođenu veličini i potrebama lokalne zajednice.
Na čelu Općine nalazi se Općinski načelnik, koji predstavlja i zastupa Općinu te odgovara za zakonitost i učinkovitost rada općinske uprave.

Načelnik je izvršno tijelo jedinice lokalne samouprave, a u svom radu surađuje s Općinskim vijećem kao predstavničkim tijelom građana.
Administrativne i stručne poslove obavlja Jedinstveni upravni odjel Općine Gradac, koji objedinjuje sve upravne, pravne, financijske i komunalne funkcije.
Odjel broji ukupno sedamnaest zaposlenih službenika i namještenika te djeluje kao središnje operativno tijelo općinske uprave.
Na čelu Jedinstvenog upravnog odjela nalazi se pročelnica Mare Malkić, koja rukovodi radom odjela i odgovorna je za zakonitost postupanja, dok funkciju zamjenice pročelnice obnaša Iva Vujčić.
U okviru odjela obavljaju se poslovi iz područja pravnih i općih poslova, komunalnog i prometnog redarstva, financija, proračuna, javne nabave, imovinsko-pravnih odnosa i pripreme razvojnih projekata.
Komunalne djelatnosti Općine Gradac provodi Komunalno društvo „Gradac“ d.o.o., trgovačko društvo u vlasništvu Općine Gradac.
Društvo obavlja poslove održavanja javnih površina i zelenih zona, čišćenja i odvoza komunalnog otpada, održavanja javne rasvjete i nerazvrstanih cesta, kao i uređenja plaža i groblja.
Upravljanje društvom provodi direktor uz nadzor općinskih tijela, a djelovanje Društva usklađeno je s općinskim planovima održivog razvoja i zaštite okoliša.
U području društvenih djelatnosti, pod nadležnošću Općine Gradac nalaze se javne ustanove i organizacije od posebnog lokalnog značaja:

- Dječji vrtić Gradac, javna ustanova za predškolski odgoj i obrazovanje,
- Područnica Drvenik,
- Osnovna škola Gradac, koja djeluje u državnom sustavu obrazovanja, a Općina sudjeluje u financiranju materijalnih troškova i održavanju objekta,
- Područna škola Drvenik,
- Područni odjel Brist,
- Općinska knjižnica Hrvatska sloga Gradac, koja obavlja javnu kulturnu i informativnu djelatnost te provodi programe očuvanja lokalne kulturne baštine,
- te kulturne, sportske i civilne udruge koje Općina sustavno podupire kroz godišnje programe javnih potreba u kulturi, sportu i društvenom životu zajednice.

Općinska uprava Gradca odlikuje se visokom razinom organiziranosti i operativne učinkovitosti s obzirom na broj stanovnika i teritorijalni obuhvat. Sustav funkcionira na načelima odgovornosti, transparentnosti i učinkovitog upravljanja javnim resursima, što omogućuje kvalitetnu provedbu razvojnih mjera i projekata u razdoblju 2025.–2029.

3. OPIS KRATKOROČNIH RAZVOJNIH IZAZOVA OPĆINE GRADAC (2025.–2029.)

3.1. Uvodni pregled konteksta i razdoblja provedbe

Općina Gradac smještena je na krajnjem jugu Splitsko-dalmatinske županije, uz obalu Jadranskog mora, na prostoru površine približno 34 km2. Administrativno obuhvaća pet naselja – Gradac, Brist, Podaca, Drvenik i Zaostrog – koja zajedno čine najjužniji dio Makarskog primorja.

Prema podacima Državnog zavoda za statistiku (Popis 2021.), na području Općine Gradac živi 2.401 stanovnik, što predstavlja pad od 26,4 % u odnosu na 2011. godinu. Takvo kretanje upućuje na izražene procese demografskog starenja, iseljavanja mladih te sezonalne migracije stanovništva tijekom turističke sezone.

Gospodarsku strukturu općine dominantno obilježava turizam s pratećim djelatnostima ugostiteljstva, trgovine i manjih uslužnih obrta.
Tijekom ljetnih mjeseci broj stanovnika višestruko se povećava, što stvara dodatne pritiske na komunalnu infrastrukturu, prometni sustav, vodoopskrbu i odvodnju.
Ipak, Općina raspolaže izuzetnim prirodnim i krajobraznim resursima – čisto more, prirodne plaže, razvedeni obalni pojas te neposredna blizina Parku prirode Biokovo čine temelj za razvoj održivog, selektivnog i otpornog turizma.
U razdoblju 2025.–2029., provedbeni program Općine Gradac usmjerava razvoj prema održivosti, otpornosti i socijalnoj uključenosti, u skladu s Nacionalnom razvojnom strategijom Republike Hrvatske do 2030. godine, Županijskom razvojnom strategijom Splitsko-dalmatinske županije (2021.–2027.) i Strategijom razvoja turizma Republike Hrvatske do 2030.
Poseban naglasak stavlja se na digitalnu transformaciju javnih usluga, socijalnu uključenost, energetsku učinkovitost, prilagodbu klimatskim promjenama i očuvanje identiteta i kulturne baštine kao temelja kvalitete života lokalne zajednice.

3.2. Popis akata strateškog planiranja

Razvojno i strateško planiranje Općine Gradac temelji se na integriranom sustavu dokumenata koji povezuju lokalnu, regionalnu i nacionalnu razinu planiranja.

- **Strategija razvoja Općine Gradac 2019.–2023.**
  Vrsta dokumenta: temeljni lokalni strateški dokument
  Godina usvajanja: 2019.
  Nositelj izrade: Općina Gradac

- **Provedbeni program Općine Gradac 2022.–2025.**
  Vrsta dokumenta: provedbeni planski dokument JLPS
  Razdoblje provedbe: 2022.–2025.
  Nositelj: Općina Gradac

- **Zajednički akcijski plan energetskog održivog razvitka i prilagodbe klimatskim promjenama (Joint SECAP) – Općina Gradac i Općina Podgora**
  Vrsta dokumenta: međulokalni strateški i klimatsko-energetski dokument
  Razdoblje provedbe: 2022.–2030.
  Nositelji: Općina Gradac i Općina Podgora

- **Procjena rizika od velikih nesreća Općine Gradac (2023.)**
  Vrsta dokumenta: sigurnosno-analitički
  Godina usvajanja: 2023.
  Nositelj: Stožer civilne zaštite Općine Gradac

- **Strategija zelene urbane obnove Općine Gradac**

  Vrsta dokumenta: tematski strateški dokument lokalnog razvoja, usmjeren na zelenu infrastrukturu, rješenja utemeljena na prirodi, kružno gospodarenje prostorom, energetsku učinkovitost te prilagodbu klimatskim promjenama i otpornost na rizike.
  Godina usvajanja: 2025.
  Nositelj: Općina Gradac

3.3. Indeks razvijenosti i status potpomognutog područja

Prema najnovijem izračunu Indeksa razvijenosti jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave koji je izradilo Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije (2024.), Općina Gradac ostvarila je vrijednost indeksa 96,970.
U prethodnom ciklusu (Odluka NN 132/2017), vrijednost indeksa iznosila je 101,13, što znači da je došlo do pada za 4,16 indeksnih bodova i prelaska ispod nacionalnog prosjeka (100). Na temelju toga, Gradac je razvrstan u III. skupinu potpomognutih područja prema Odluci o proglašenju zakona o potpomognutim područjima NN 118/2018.
Pad indeksa rezultat je pogoršanja većeg broja kompozitnih pokazatelja koji se koriste u metodologiji Ministarstva regionalnoga razvoja i fondova Europske unije:

- opće kretanje stanovništva – izraženo demografsko smanjenje broja stanovnika od −26% između 2011. i 2021. godine imalo je snažan negativan utjecaj na pokazatelj ukupnog kretanja stanovništva (omjer 2022./2012.),
- indeks starenja – prema Popisu 2021. udio starijih od 65 godina prelazi 25 %, dok udio mladih do 14 godina iznosi manje od 12 %, čime se Gradac svrstava među općine s visokim stupnjem demografske starosti,
- prosječni dohodak po stanovniku – iako je došlo do nominalnog rasta dohotka, on je bio sporiji od državnog prosjeka, čime je relativna pozicija općine pogoršana,
- prosječni proračunski prihodi po stanovniku – ograničeni fiskalni kapaciteti i sezonski karakter prihoda smanjili su stabilnost izvora financiranja u odnosu na druge jedinice lokalne samouprave,
- stopa nezaposlenosti – unatoč formalno niskoj stopi (5,8 % prema Popisu 2021.), struktura zaposlenosti snažno je sezonska, s manjkom stalnih i visokoobrazovanih radnih mjesta,
- stopa obrazovanosti – udio stanovništva sa završenim visokim obrazovanjem ostaje ispod državnog prosjeka, što smanjuje komparativnu sposobnost lokalnog gospodarstva za prijelaz prema znanju i inovacijama.

Kumulativni učinak ovih čimbenika doveo je do pada ukupne indeksne vrijednosti ispod prosjeka Republike Hrvatske. U metodološkom smislu, Gradac nije doživio apsolutno pogoršanje socioekonomskih uvjeta, već sporiji razvoj u odnosu na ostatak Hrvatske, koja je u promatranom razdoblju bilježila ubrzan gospodarski i fiskalni rast.
Status potpomognutog područja omogućuje Općini Gradac povoljnije uvjete sufinanciranja projekata kroz nacionalne i europske izvore osobito kroz Integrirani teritorijalni program 2021. -2027., što predstavlja priliku za jačanje infrastrukturnih, gospodarskih i demografskih kapaciteta.

Ključna zadaća općine u nadolazećem razdoblju bit će korištenje tog statusa kao razvojne prednosti, usmjerene prema:

- demografskoj obnovi i stambenim potporama za mlade,
- diversifikaciji gospodarstva izvan sezonskog turizma,
- podizanju obrazovne strukture i digitalnih kompetencija,
- te jačanju fiskalne stabilnosti i energetske učinkovitosti lokalne infrastrukture.

3.4. Prostorni i okolišni izazovi

Općina Gradac smještena je u osjetljivom obalnom području s ograničenim prostornim resursima i izraženim pritiscima izgradnje, osobito tijekom turističke sezone.
Ukupna površina građevinskih područja čini oko 8 % ukupnog teritorija, dok su preostali dijelovi pretežno brdsko-planinski i šumski. Takva prostorna struktura zahtijeva uravnotežen razvoj naselja i pažljivo planiranje obalne zone, uz sprječavanje daljnje prekomjerne izgrađenosti.
Poseban izazov predstavlja očuvanje prirodnih i krajobraznih vrijednosti te ublažavanje rizika povezanih s klimatskim promjenama – pojačani rizici od požara otvorenog prostora, erozije obale i poplava potvrđeni su i kroz Procjenu rizika od velikih nesreća Općine Gradac (2023.).
Ovi rizici zahtijevaju integrirano prostorno planiranje, uključivanje sustava ranog upozoravanja i održivo gospodarenje prirodnim resursima.
Na području Općine Gradac ne postoje službeno zaštićena područja prema Zakonu o zaštiti prirode (NN 80/13, 15/18, 14/19, 127/19), ali Općina je uključena u ekološku mrežu Natura 2000, i to kroz:

- POVS HR3000131 – Uvale Vira Donja i Vira Gornja (područje značajno za vrste i stanišne tipove),
- POP HR1000030 – Biokovo i Rilić (područje značajno za očuvanje ptica), sukladno Uredbi o ekološkoj mreži (NN 80/19).

Predložene su dvije prirodne vrijednosti za formalnu zaštitu:

- Planina Rilić – predložena kategorija park prirode (regionalni park),
- Jama Zjatva – predložena kategorija spomenik prirode.

Planina Rilić, jugoistočni ogranak Biokova, proteže se između Gornjih Igrana i delte Neretve, s vrhovima Šapašnik (920 m) i Velika Kapela (1.155 m), dok zaleđe zauzima Vrgorsko gorje.
Jama Zjatva, poznata kao „jama bez dna“, smještena je iznad Zaostroga podno vrha Tribić (889 m) i predstavlja vrijedan krški i geomorfološki fenomen od lokalnog značaja.

Prostorno planiranje Općine Gradac mora biti usmjereno na uravnotežen razvoj naselja i infrastrukture, zaštitu prostora od prekomjerne izgrađenosti, razvoj zelene i plave infrastrukture, integraciju ekološke mreže Natura 2000 u lokalne prostorne planove te usklađenost s ciljevima održivog razvoja i klimatske otpornosti.

3.5. Infrastrukturni izazovi

3.5.1. Prometna povezanost

Općinu Gradac presijeca državna cesta D8 (Jadranska magistrala), koja predstavlja glavnu prometnu arteriju i osigurava povezanost s Makarskom na sjeveru i Dubrovnikom na jugu.
U naselju Drvenik nalazi se trajektna luka koja održava redovitu liniju Drvenik–Sućuraj (otok Hvar), što značajno doprinosi prometnoj dostupnosti i povezanosti s otocima.
Najbliži izlaz na autocestu A1 nalazi se na čvoru Ravča, udaljenom približno 15 kilometara, čime je osigurana veza s kontinentalnim dijelom županije i državnim prometnim koridorima.
Prometni sustav Općine obuhvaća mrežu državnih, županijskih i lokalnih cesta, dok je prostorni raspored naselja linearan uz obalu, s ograničenim prostorom za širenje prometne i komunalne infrastrukture. Intenzitet prometa tijekom turističke sezone višestruko nadmašuje godišnji prosjek, osobito u naseljima Gradac, Podaca i Drvenik, gdje se bilježi povećana frekvencija osobnih vozila i turističkih autobusa. T
akva sezonska opterećenost uvjetuje potrebu za učinkovitom organizacijom prometa, osobito u zoni obale i pristupnim cestama prema trajektnoj luci Drvenik.

3.5.2. Komunalna infrastruktura

Sustavi komunalne infrastrukture u Općini Gradac razvijeni su u skladu s prostornim i turističkim obilježjima područja te zadovoljavaju osnovne potrebe stanovništva i posjetitelja.

- Vodoopskrba: Sva naselja Općine priključena su na javni vodoopskrbni sustav, čime je postignuta potpuna pokrivenost stanovništva kvalitetnom opskrbom pitkom vodom.
- Odvodnja: Sustav odvodnje otpadnih voda na području općine trenutačno je djelomično izgrađen, a projekt aglomeracije Gradac u fazi je pripreme te bi trebao omogućiti cjelovito rješavanje odvodnje i pročišćavanja u obalnim i središnjim naseljima. Stanje kanalizacijske mreže razlikuje se po naseljima: u Drveniku je izgrađeno oko 90 % sustava, u Zaostrogu oko 60 %, pri čemu područje iznad magistrale i gornji Zaostrog još nemaju kanalizaciju. U Podaci i Bristu izgrađenost iznosi oko 30 %, dok je u Gradcu dosegnuta razina od približno 50–60 %.
- Elektrifikacija: Područje Općine obuhvaćeno je stabilnom električnom mrežom s visokom pouzdanošću opskrbe, osim područja Gornjeg Zaostroga i Gornjeg Drvenika.
- Digitalna infrastruktura: Na području Općine uspostavljena je optička mreža, čime je omogućena širokopojasna internetska povezanost svih naselja te razvoj digitalnih javnih i gospodarskih usluga.
- Komunalna infrastruktura: prostorno je najrazvijenija u priobalnim naseljima, dok su viši i brdski dijelovi (posebno zaseoci u zaleđu Brista, Podace i Zaostroga) djelomično manje opremljeni komunalnim sustavima zbog konfiguracije terena i razrijeđene naseljenosti.

Prema podacima Državnog zavoda za statistiku (Popis 2021.), većina stanova na području Općine (sve osim Gornjeg Zaostroga i Gornjeg Drvenika) raspolažu osnovnim komunalnim priključcima – vodovodom, električnom energijom, sanitarnim čvorom i kupaonicom – što Gradac svrstava među infrastrukturno razvijenije obalne općine u županiji.

3.6 Društveni i demografski izazovi

3.6.1. Stanovništvo

Pokazatelj	Popis 2011.	Popis 2021.	Promjena 2011.–2021
Općina Gradac	3.261	2.401	−26,4 %
Splitsko-dalmatinska županija	454.798	423.407	−6,9 %

Prema podacima Državnog zavoda za statistiku, broj stanovnika Općine Gradac smanjen je s 3.261 na 2.401, odnosno za 860 osoba (−26,4 %) u razdoblju 2011.– 2021. Pad broja stanovnika znatno je izraženiji od županijskog prosjeka (−6,9 %), što ukazuje na duboke demografske promjene i dugoročne migracijske trendove.
Dok su susjedne obalne općine s razvijenijim turističkim kapacitetima (Makarska,Tučepi, Podgora) zadržale stabilniji broj stanovnika, Gradac bilježi odljev mladih i porast udjela starijeg stanovništva.

Gustoća naseljenosti iznosi približno 33 st./km2 (na površini od oko 72 km2), što je znatno ispod prosjeka Splitsko-dalmatinske županije (115 st./km2), potvrđujući razrijeđenu naseljenost i ruralno-obalni karakter prostora.

3.6.2. Dobna struktura i društvene značajke stanovništva

Demografska struktura Općine Gradac pokazuje izražene trendove starenja stanovništva i negativnog prirodnog prirasta. Prema podacima DZS-a, udio stanovnika starijih od 65 godina prelazi 25 %, dok udio djece i mladih do 14 godina iznosi manje od 12 %. Takva struktura rezultira smanjenjem radno aktivnog stanovništva i povećanjem potreba za socijalnim, zdravstvenim i gerontološkim uslugama.
Unatoč demografskim izazovima, Općina Gradac raspolaže razvijenom društvenom infrastrukturom; djeluje dječji vrtić, osnovna škola, knjižnica, kao i aktivne kulturne i sportske udruge. Svi ovi elementi čine osnovu društvenog kapitala i lokalne kohezije, osobito u manjim zajednicama.
U budućem razdoblju planira se daljnje jačanje socijalnih i obrazovnih kapaciteta, osiguranje dostupnosti javnih usluga u svim naseljima, te razvoj programa potpore mladim obiteljima i integriranih socijalnih usluga.

3.6.3. Stanovanje i prostorni pokazatelji

Na području Općine Gradac evidentirano je 3.742 stambenih jedinica, od čega se samo 51,6 % koristi za stalno stanovanje.
Čak 27,8 % čine stanovi namijenjeni odmoru i rekreaciji, dok je 20,6 % nenastanjeno, što je jedan od najviših udjela u Splitsko-dalmatinskoj županiji.

Ovakva struktura stambenog fonda potvrđuje izrazitu turističku orijentaciju prostora i sezonski karakter korištenja nekretnina. Stambeni fond u Općini Gradac uglavnom je novijeg datuma i visoke komunalne opremljenosti, gotovo svi stanovi imaju vodovod, kupaonicu i WC, što potvrđuje kvalitetnu osnovnu infrastrukturu.

3.7. Gospodarski i turistički izazovi

3.7.1. Ekonomska aktivnost i zaposlenost

Pokazatelj (15+ godina)	Broj	Udio (%)
Ukupno stanovništvo 15+	2.049	100
Zaposleni	946	46,2
Nezaposleni	118	5,8
Izvan radne snage (umirovljenici, učenici, ostali)	985	48,0

Struktura ekonomske aktivnosti ukazuje na ograničenu veličinu lokalnog tržišta rada i izraženu sezonalnost zapošljavanja. Gotovo polovica stanovništva starijeg od 15 godina izvan je radne snage (48,0 %), pri čemu prevladavaju umirovljenici i kućanstva bez aktivnog radnog članstva.
Udio zaposlenih od 46,2 % niži je od prosjeka Splitsko-dalmatinske županije (49,7 %), ali je stopa nezaposlenosti (5,8 %) niža od županijskog prosjeka (7,3 %), što ukazuje na snažan sezonski angažman radne snage u turizmu i pratećim djelatnostima.
Ekonomska struktura Općine Gradac temelji se na trgovačko-ugostiteljskim, turističkim i uslužnim djelatnostima, uz ograničenu prisutnost proizvodnih, obrtničkih i poljoprivrednih aktivnosti.
U ukupnoj gospodarskoj slici dominira privatni sektor i sezonska zaposlenost, dok su javne i društvene djelatnosti (uprava, školstvo, zdravstvo) sekundarnog značaja. T akva struktura gospodarstva čini lokalnu ekonomiju izrazito osjetljivom na sezonske i vanjske šokove, poput promjena na turističkom tržištu, klimatskih rizika ili migracijskih trendova radne snage.

3.7.2. Turistički podatci

Pokazatelj	2023.	2024.	Indeks 2024./2023.
Dolazci (ukupno)	91.007	92.693	101,9
Noćenja (ukupno)	591.807	604.315	102,1
Udio stranih noćenja	91,5 %	91,9 %	+0,4 pp
Domaća noćenja	50.542	49.081	97,1
Strana noćenja	541.265	555.234	102,6

Turizam je ključna gospodarska grana Općine Gradac, čiji udio u lokalnom gospodarstvu prelazi 70 % ukupnih prihoda privatnog sektora. S obzirom na položaj i resurse, Gradac je jedno od najturističkijih područja Makarske rivijere, s dominantnim udjelom privatnog smještaja (više od dvije trećine ukupnih noćenja) i sve značajnijim udjelom hotelskog i kamping smještaja.

Rast turističkog prometa u 2024. u odnosu na prethodnu godinu iznosio je +1,9 % u dolascima i +2,1 % u noćenjima, što potvrđuje stabilan trend rasta nakon pandemijskog razdoblja i povećanu otpornost lokalne turističke ekonomije. Udio stranih gostiju (91,9 % noćenja) potvrđuje internacionalnu orijentaciju destinacije, dok BiH, Poljska i Češka ostaju najvažnija tržišta u kontinuitetu.
Sezonska koncentracija turističkog prometa iznimno je visoka – više od 70 % ukupnih noćenja ostvaruje se u razdoblju srpanj–kolovoz, što uzrokuje privremene pritiske na komunalnu infrastrukturu, promet, gospodarenje otpadom i opskrbu vodom.
Ovakva struktura zahtijeva daljnji razvoj selektivnih i cjelogodišnjih oblika turizma kao što su kulturni, aktivni, outdoor i ekoturizam, a u svrhu produljenja sezone i diversifikacije gospodarske aktivnosti.

3.7.3. Gospodarsko okruženje i razvojni potencijali

Ekonomska baza Općine Gradac i dalje je usko vezana uz turistički sektor, no uočava se rast interesa za dodatne oblike poduzetništva, male uslužne djelatnosti, digitalne servise, iznajmljivanje i ugostiteljstvo višeg standarda.
Zbog ograničenog prostora i niske poljoprivredne produktivnosti, razvoj plavog gospodarstva (mala brodogradnja, ribarstvo, rekreativne aktivnosti na moru) i lokalne prehrambene proizvodnje prepoznaje se kao smjer gospodarske diversifikacije u skladu s ciljevima Zelene i Plave tranzicije.
Prema Procjeni rizika od velikih nesreća Općine Gradac (2023.), gospodarski sektor pokazuje visoku ovisnost o turizmu, što povećava ranjivost na klimatske rizike, požare i ekstremne vremenske prilike. U tom kontekstu, razvojni prioriteti za razdoblje 2025.–2029. bit će usmjereni na:

- otpornost turističke infrastrukture,
- digitalizaciju poslovnih procesa,
- i povezivanje turizma s lokalnom proizvodnjom i kulturnom baštinom.

3.7.4. Sažetak ključnih činjenica

- Zaposlenost u Općini Gradac: 46,2 % aktivnog stanovništva, s dominantnim udjelom u turizmu i uslugama.
- Stopa nezaposlenosti: 5,8 % – niža od županijskog prosjeka.
- Udio izvan radne snage: 48 %, što ukazuje na potrebu aktivacije radnog potencijala.
- Ukupno noćenja (2024.): 604.315, rast od 2,1 % u odnosu na 2023.
- Strani gosti: 91,9 % ukupnih noćenja, dominantno s tržišta BiH, Poljske i Češke.
- Turizam izrazito sezonskog karaktera, s koncentracijom prometa u srpnju i kolovozu.

3.8. Institucionalni i upravljački izazovi

Institucionalni okvir Općine Gradac obilježen je malom, ali iznimno funkcionalnom upravom koja, unatoč ograničenim administrativnim resursima, ostvaruje visoku razinu učinkovitosti i organiziranosti.

Zahvaljujući kontinuiranom strateškom planiranju, kvalitetno pripremljenoj dokumentaciji koja se odnosi razvojne projekte i proaktivnom pristupu korištenju nacionalnih i europskih fondova, Općina Gradac se pozicionirala kao primjer uspješnog upravljanja u malim jedinicama lokalne samouprave.
Od ulaska Republike Hrvatske u Europsku uniju do danas, Općina je uspješno provela niz razvojnih i infrastrukturnih projekata financiranih iz EU fondova, državnih programa i županijskih natječaja, čime je unaprijedila komunalnu infrastrukturu, energetsku učinkovitost, prostorno uređenje i javne usluge.
Projektni pristup temelji se na usklađenosti s važećim strateško-planskim dokumentima, što osigurava racionalno upravljanje resursima i održivost ulaganja.
Unatoč malom broju zaposlenika, Općina pokazuje visoku razinu pripremljenosti i kompetencija u provedbi razvojnih inicijativa. Isto se postiže kroz suradnju s vanjskim stručnim partnerima, županijskim institucijama i državnim agencijama.
Potrebno je nastaviti s modernizacijom upravljačkih procesa, osobito kroz digitalizaciju javnih servisa, poboljšanje sustava praćenja i izvještavanja, te jačanje komunikacije s građanima.

U tom kontekstu, provedba mjere 1 – Unaprjeđenje učinkovitosti i transparentnosti rada lokalne samouprave ima ključnu ulogu u jačanju institucionalne otpornosti, digitalne transformacije i otvorenosti prema javnosti.
Sustavno planiranje, transparentno upravljanje i redovito izvještavanje o učincima projekata ostaju temeljni preduvjeti za daljnje korištenje razvojnih mogućnosti koje se otvaraju u nadolazećem razdoblju, osobito kroz programska razdoblja 2025.–2029. i nove EU fondovske instrumente.

3.9. Zaključak i preporuke

Analitički pregled pokazuje da se Općina Gradac suočava s izraženim demografskim, gospodarskim i infrastrukturnim izazovima, ali i s prepoznatljivim razvojnim potencijalima koji se temelje na prirodnim resursima, turističkoj atraktivnosti i kvaliteti životnog prostora.
Razdoblje 2025.–2029. bit će ključno za usmjeravanje razvoja prema održivosti, otpornosti i demografskoj revitalizaciji.

3.10. Izvori i reference analitičkog dijela dokumenta

Državni zavod za statistiku RH:

- *opis 2011., tablica „Stanovništvo prema starosti i spolu po naseljima, ŽUP 17 – SDŽ"*
- *Popis 2021., „Stanovništvo po gradovima/općinama"*
- *Popis 2021., „Kućanstva i obitelji po gradovima/općinama"*
- *Popis 2021., „Stambene jedinice po gradovima/općinama"*
- *Popis 2021., „Stanovništvo 15+ prema ekonomskoj aktivnosti, starosti i spolu – po gradovima/općinama"*
- *„Izvršenje financijskog plana i programa rada Turističke zajednice Općine Gradac za 2024. godinu", Gradac, veljača 2025. (Tablica 1: Dolasci i noćenja po zemljama, Tablica 2: Dolasci i noćenja po mjestima, Tablica 3–4a: Struktura smještaja)*
- *Procjena rizika od velikih nesreća za Općinu Gradac, Gradac, travanj 2023.*

- *Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije (2024.): Vrijednosti indeksa razvijenosti i pokazatelja za izračun indeksa razvijenosti na županijskoj razini (razdoblje 2020.-2022.)*
- *Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova EU (2018.): Vrijednosti indeksa razvijenosti i pokazatelja za izračun indeksa razvijenosti prema novom modelu izračuna na lokalnoj razini (razdoblje 2014.-2016.)*
- *Odluka o razvrstavanju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave prema stupnju razvijenosti (NN 3/2024).*
- *Zakon o potpomognutim područjima (NN 118/2018).*

4. OPIS KRATKOROČNIH RAZVOJNIH POTENCIJALA OPĆINE GRADAC (2025.–2029.)

Općina Gradac u nadolazećem razdoblju ulazi u fazu u kojoj su jasno prepoznati njezini ključni izazovi, ali i brojni razvojni potencijali koji proizlaze iz njezina geografskog položaja, prirodnih i kulturnih vrijednosti te sposobnosti lokalne uprave da strateški planira, priprema i provodi razvojne projekte. Iako je riječ o maloj obalnoj općini s ograničenim administrativnim i prostornim kapacitetima, Gradac je u proteklom mandatu (2021.-2025.) pokazao visoku razinu organiziranosti, sustavnog planiranja i konkretne provedbe projekata sufinanciranih iz nacionalnih i europskih izvora.
Tako je stvorena solidna osnova za nastavak uravnoteženog, održivog i konkurentnog razvoja u razdoblju 2025.–2029.

4.1. Demografski potencijali

Demografski gledano, Gradac je suočen s izraženim trendom starenja stanovništva i smanjenjem broja stanovnika za četvrtinu u posljednjih deset godina.
Takvi procesi, iako zabrinjavajući, istodobno otvaraju prostor za novu razvojnu paradigmu koja se temelji na poticanju povratka mladih obitelji, jačanju dostupnosti javnih i socijalnih usluga te stvaranju uvjeta za zadržavanje radne snage u lokalnoj zajednici. Posebno važan instrument u tom kontekstu jest razvoj politike subvencioniranog stanovanja i prilagodba stambenog fonda cjelogodišnjem životu, s obzirom na to da gotovo polovica stambenih jedinica trenutno služi za povremeno korištenje.
Ovakva demografska struktura zahtijeva proaktivno djelovanje odnosno kombinaciju demografskih i socijalnih mjera, poticajnih programa zapošljavanja te ulaganja u obrazovne, zdravstvene i predškolske kapacitete.

4.2. Gospodarski potencijali

Gospodarski profil općine i dalje je dominantno orijentiran na turizam, koji predstavlja njezin glavni razvojni oslonac. Iako visoka sezonalnost i ovisnost o turističkoj potrošnji nose određene rizike, Gradac raspolaže resursima koji omogućuju prijelaz prema održivijem, cjelogodišnjem modelu gospodarskog razvoja.

Bogata prirodna i kulturna baština, očuvano more i obalni krajolik te blizina planine Biokovo i masiva Rilić stvaraju pretpostavke za razvoj selektivnih oblika turizma. Povećanje otpornosti lokalnog gospodarstva podrazumijeva i jačanje povezanosti turizma s drugim djelatnostima, osobito malim poduzetništvom, obrtništvom, poljoprivredom i uslugama, čime bi se stvorila stabilnija i diverzificirana gospodarska struktura.
U tom kontekstu, suradnja s obrazovnim institucijama i Hrvatskim zavodom za zapošljavanje važna je za prilagodbu radne snage potrebama tržišta i smanjenje sezonskih oscilacija.

4.3. Prostorni potencijali

Prostorni razvoj Gradca utemeljen je na nužnosti ravnoteže između očuvanja prirodnih vrijednosti i racionalnog korištenja prostora.
Općina se nalazi u izrazito osjetljivom obalnom pojasu s ograničenim mogućnostima širenja građevinskih područja, što zahtijeva planski pristup i kontrolu izgradnje.
Istodobno, planinsko zaleđe i područje Rilića nude prostor za razvoj sadržaja koji nisu prostorno invazivni, ali doprinose gospodarskoj i društvenoj vrijednosti prostora poput edukativnih, sportskih i rekreativnih zona, malih energetskih projekata i održivog korištenja šumskih i poljoprivrednih resursa.
Očuvanje prirodnog krajolika i uključivanje područja u ekološku mrežu Natura 2000 predstavljaju dodatnu vrijednost koja Gradac može pozicionirati kao primjer održivog upravljanja prostorom u obalnim sredinama.

4.4. Komunalni potencijali

Razvoj komunalne i prometne infrastrukture Općine Gradac ostaje trajni prioritet.
Iako su svi stanovnici priključeni na javnu vodoopskrbu, pri čemu Drvenik i Zaostrog pripadaju sustavu Vodovoda Makarska, a Podaca, Brist i Gradac vodoopskrbnom sustavu Izvora Ploče, sustav odvodnje i dalje zahtijeva značajnu nadogradnju.
Njegovo će unaprjeđenje biti ostvareno kroz projekt aglomeracije Gradac, čijom će se provedbom osigurati viša razina zaštite okoliša i kvalitete mora.
Uz to, ulaganja u energetsku učinkovitost, modernizaciju javne rasvjete i razvoj digitalne infrastrukture pridonijet će učinkovitijem upravljanju komunalnim sustavima i smanjenju sezonskih opterećenja tijekom ljetnih mjeseci.

4.5. Institucionalni kapaciteti

Digitalna tranzicija lokalne uprave i komunalnih usluga prepoznata je kao nužan korak prema pametnom, transparentnom i održivom upravljanju javnim resursima.
Institucionalno, Gradac se razlikuje od brojnih jedinica slične veličine po visokoj razini strateške spremnosti i sustavnom upravljanju projektima.
Od ulaska Hrvatske u Europsku uniju do danas, provedeni su brojni projekti sufinancirani iz europskih i nacionalnih fondova, koji su unaprijedili infrastrukturne, društvene i okolišne uvjete života.
Općinska uprava, iako malog opsega, djeluje učinkovito, partnerski i strateški, oslanjajući se na kvalitetnu pripremljenost dokumentacije i planski pristup.

U predstojećem razdoblju naglasak će biti na nastavku
digitalizacije, jačanju transparentnosti, učinkovitosti u izvještavanju te sustavnom praćenju rezultata projekata, kako bi se osigurala dugoročna održivost i odgovornost u upravljanju.
Financijski potencijal Općine Gradac temelji se na mogućnostima korištenja programa Europske unije i nacionalnih izvora financiranja.
Sintezom navedenih elemenata, razvojni potencijali Općine Gradac do 2029. godine mogu se sažeti u nekoliko temeljnih smjerova:

- demografska i društvena revitalizacija,
- diversifikacija lokalne ekonomije,
- održivo prostorno planiranje i
- modernizacija infrastrukture.

Uspjeh tih procesa ovisit će o sposobnosti Općine da i dalje integrira demografske, gospodarske, infrastrukturne i okolišne politike u jedinstven razvojni okvir, zadržavajući pritom svoj prepoznatljivi identitet i ravnotežu između obale i zaleđa.
Gradac tako ulazi u novo plansko razdoblje kao primjer male, ali ambiciozne i učinkovite zajednice koja uspješno spaja resurse, strateško promišljanje i upravljačku odgovornost – zajednice koja prepoznaje važnost održivog rasta, zaštite okoliša i kvalitete života svojih stanovnika kao najvažnijih ciljeva lokalnog razvoja.

4.6. SWOT analiza Općine Gradac

Snage (S)

- Povoljan geostrateški položaj na južnom dijelu Splitsko-dalmatinske županije, uz državnu cestu D8 i u blizini autoceste A1 (čvor Ravča), što omogućuje dobru prometnu povezanost sa Splitom, Makarskom i Dubrovnikom.
- Prirodna i krajobrazna raznolikost: more, blizina Biokova i očuvani obalni ekosustavi.
- Visoka razina komunalne opremljenosti naselja (100 % priključaka na vodoopskrbnu mrežu, stabilna elektroopskrba i optička infrastruktura).
- Kvalitetna pripremljenost strateško-planske dokumentacije i dokazano iskustvo u provedbi projekata financiranih iz EU i nacionalnih fondova.
- Aktivan civilni sektor i društveni kapital: udruge, kulturne manifestacije i sportske inicijative koje doprinose koheziji zajednice.
- Razvijena turistička infrastruktura i prepoznatljivost destinacije unutar Makarskog primorja.
- Stabilno financijsko upravljanje i racionalno korištenje proračunskih sredstava.
- Dobra međuinstitucionalna suradnja sa Splitsko-dalmatinskom županijom, javnim ustanovama i državnim tijelima.
- Sigurno i društveno uključivo okruženje s niskom stopom kriminaliteta i visokom razinom kvalitete života.

Slabosti (W)

- Značajan demografski pad (−26 % u desetljeću) i visoki udio starijeg stanovništva (25 %+).
- Ovisnost o sezonskom turizmu i manjak diverzifikacije lokalne ekonomije.
- Visoka sezonalnost tržišta rada, s ograničenim brojem stalnih zaposlenja i nedostatkom kvalificirane radne snage.
- Ograničeni prostorni kapaciteti zbog uskog obalnog pojasa i brdovite unutrašnjosti.
- Neravnomjerna prostorna raspodjela infrastrukture, posebno u višim zonama i zaleđu.
- Dio komunalne infrastrukture (odvodnja, parkirališta, obalna područja) opterećen sezonskim pritiscima i zahtijeva modernizaciju.
- Nedostatna institucionalna kadrovska popunjenost i potreba za daljnjim jačanjem administrativnih i tehničkih kapaciteta.
- Ograničeni proračunski resursi za sufinanciranje većih infrastrukturnih projekata.
- Visoki udio stanova za odmor i rekreaciju (preko 45 %) koji smanjuje raspoloživi fond za cjelogodišnje stanovanje.
- Nedovoljna ponuda kulturnih i sportskih sadržaja tijekom zimskih mjeseci.

Prilike (O)

- Korištenje novih financijskih instrumenata Europske unije.
- Razvoj održivog i cjelogodišnjeg turizma, temeljenog na prirodnim resursima, kulturnoj baštini i aktivnom odmoru.
- Jačanje povezanosti turizma i lokalne poljoprivrede kroz kratke lance opskrbe i promociju autohtonih proizvoda.
- Zelena i digitalna tranzicija odnosno ulaganja u obnovljive izvore energije, pametne mreže i digitalne servise lokalne samouprave.
- Regionalna suradnja unutar Makarskog primorja i Splitsko-dalmatinskoj županiji u pripremi zajedničkih razvojnih projekata.
- Demografske mjere koje mogu doprinijeti revitalizaciji.
- Projekti prilagodbe klimatskim promjenama i zaštite obale kroz EU i nacionalne programe.
- Razvoj društvenih inovacija i usluga za starije osobe, sukladno demografskoj strukturi stanovništva.
- Ulaganja u prometnu i komunalnu infrastrukturu radi povećanja otpornosti i kvalitete života.
- Pozicioniranje Gradca kao modela male, održive i digitalno upravljane općine.

Prijetnje (T)

- Daljnji demografski pad i gubitak radno aktivnog stanovništva, osobito mladih.
- Klimatske promjene koje se odnose na porast temperature mora, erozija obale, rizici od požara i poplava.
- Prekomjerna i neplansko vođena izgradnja koja može ugroziti prostorne i krajobrazne vrijednosti.

- Nastavak gospodarske sezonalnosti i ovisnosti o turizmu kao dominantnoj djelatnosti.
- Ograničen fiskalni kapacitet za sufinanciranje velikih infrastrukturnih zahvata.
- Odlazak mladih i visokoobrazovanih kadrova zbog manjka razvojnih prilika i karijernih mogućnosti.
- Povećani troškovi održavanja infrastrukture uslijed turističkog opterećenja i klimatskih utjecaja.
- Pad konkurentnosti destinacije u usporedbi s općinama koje brže provode zelenu tranziciju i digitalizaciju.
- Rizik od zasićenja turističkog tržišta i smanjenja prihoda u slučaju globalnih gospodarskih poremećaja.

4.6.1. Zaključna interpretacija SWOT-a

Analiza pokazuje da Općina Gradac ima čvrstu osnovu za održiv, inkluzivan i konkurentan razvoj.
Snage i prilike jasno usmjeravaju razvoj prema zelenoj i digitalnoj tranziciji, demografskoj obnovi i jačanju lokalnih kapaciteta, dok slabosti i prijetnje upućuju na potrebu kontinuiranog planiranja prostora, razvijanja ljudskih resursa i modernizacije infrastrukture.

Ostvarenje razvojnih ciljeva ovisit će o sposobnosti integriranja demografskih, gospodarskih, prostornih i infrastrukturnih politika u jedinstven model lokalne otpornosti i kvalitete života.

5. DOPRINOS PROVEDBI CILJEVA I PRIORITETA IZ POVEZANIH AKATA STRATEŠKOG PLANIRANJA

5.1. Provedba posebnih ciljeva i prioriteta iz hijerarhijski nadređenih akata strateškog planiranja

Provedbeni program Općine Gradac 2025.–2029. usklađen je s razvojnim prioritetima Plana razvoja Splitsko-dalmatinske županije 2021.–2027. i Nacionalne razvojne strategije RH do 2030., te doprinosi ostvarenju globalnih ciljeva održivog razvoja (UN Agenda 2030).
Mjere obuhvaćene Programom izravno pridonose ostvarivanju zelene tranzicije, digitalne transformacije, društvene uključenosti i demografske revitalizacije, kao i otpornosti lokalne zajednice na klimatske i društveno-gospodarske izazove.
Usklađenost je prikazana putem analitičke matrice povezanosti:

Naziv mjere (Provedbeni program Općine Gradac)	Poveznica na Plan razvoja Splitsko-dalmatinske županije (Prioritet/PC)	Poveznica na Nacionalnu razvojnu strategiju RH 2030 (Strateški cilj – SC)
1. Unaprjeđenje učinkovitosti i transparentnosti rada lokalne samouprave	Prioritet 4 – Kvaliteta života; PC 4.2 Dobro upravljanje	SC 11 Digitalna tranzicija društva i gospodarstva; SC 3 Učinkovita i djelotvorna javna uprava
2. Održavana i uređena komunalna infrastruktura	Prioritet 3 – Održiva infrastruktura; PC 3.5 Razvoj općeg prometnog sustava; PC 3.2 Održivi razvoj infrastrukturnih sustava	SC 10 Održiva mobilnost; SC 8 Ekološka i energetska tranzicija (resursna učinkovitost, okoliš)
3. Razvoj i modernizacija komunalne infrastrukture uz primjenu energetski učinkovitih i ekoloških rješenja	PC 3.3 Energetska tranzicija Županije; poveznica i s PC 3.2 (infrastruktura)	SC 8 Ekološka i energetska tranzicija; SC 11 Digitalna tranzicija (pametni sustavi)
4. Prostorno planiranje i održivo upravljanje prostorom	PC 3.1 Zaštita okoliša i prirode i stvaranje otpornosti na klimatske promjene i prirodne katastrofe	SC 8 Ekološka i energetska tranzicija; SC 7 Sigurnost i otpornost zajednice
5. Jačanje sustava civilne zaštite i sigurnosti zajednice	Prioritet 4 – Kvaliteta života; PC 3.1 Otpornost na katastrofe	SC 7 Sigurnost za stabilan razvoj; SC 8 Ekološka i energetska tranzicija (otpornost)
6. Podrška razvoju školstva i obrazovanja	PC 2.2 Podrška razvoju suvremenog obrazovnog sustava; demografska dimenzija pod Prioritetom 4	SC 5 Zdrav, aktivan i kvalitetan život; SC 6 Demografska revitalizacija i bolji položaj obitelji
7. Razvoj i jačanje socijalnih i zdravstvenih usluga te demografske potpore	Prioritet 4 – Povećana i uravnotežena kvaliteta života (socijalne i zdravstvene usluge)	SC 5 Zdrav, aktivan i kvalitetan život; SC 6 Demografska revitalizacija
8. Jačanje kulturnog, sportskog i civilnog života zajednice	Prioritet 4 – Kvaliteta života (kultura, sport, zajednica)	SC 5 Zdrav, aktivan i kvalitetan život (društvena uključenost i aktivnost)
9. Ravnopravan pristup kvalitetnom predškolskom odgoju za svu djecu	PC 2.2 Suvremeni obrazovni sustav; demografska dimenzija pod Prioritetom 4	SC 5 Zdrav, aktivan i kvalitetan život; SC 6 Demografska revitalizacija
10. Razvoj održivog turizma i poduzetništva kroz EU i nacionalne projekte	PC 1.3 Razvoj održivog i diversificiranog turizma; PC 1.2 Jačanje malog i srednjeg poduzetništva	SC 1 Konkurentno i inovativno gospodarstvo; SC 13 Jačanje regionalne konkurentnosti

5.2. Doprinos provedbi ciljeva održivog razvoja (UN Agenda 2030)

Provedbeni program Općine Gradac 2025.–2029. usklađen je s ciljevima održivog razvoja UN Agende 2030. te doprinosi izgradnji uravnotežene, otporne i uključive zajednice.
Program potiče održivi gospodarski rast i razvoj poduzetništva temeljenog na zelenim, inovativnim i odgovornim praksama. U društvenom segmentu naglasak je na dostupnosti obrazovanja, socijalnih i zdravstvenih usluga te jačanju kvalitete života svih građana.

Kroz ulaganja u infrastrukturu, energetsku učinkovitost i prostorno planiranje promiče se održivo upravljanje okolišem i prilagodba klimatskim promjenama, dok digitalizacija i transparentnost uprave osiguravaju učinkovitije i otvorenije javno djelovanje.
Usklađenost je prikazana putem analitičke matrice povezanosti:

Naziv mjere (Provedbeni program Općine Gradac)	Povezani SDG cilj održivog razvoja UN Agende 2030
1. Unaprjeđenje učinkovitosti i transparentnosti rada lokalne samouprave	SDG 16 – Mir, pravda i snažne institucije; SDG 9 – Industrija, inovacije i infrastruktura
2. Održavana i uređena komunalna infrastruktura	SDG 9 – Industrija, inovacije i infrastruktura; SDG 11 – Održivi gradovi i zajednice
3. Razvoj i modernizacija komunalne infrastrukture uz primjenu energetski učinkovitih i ekoloških rješenja	SDG 7 – Pristupačna i čista energija; SDG 13 – Klimatska akcija; SDG 11 – Održivi gradovi i zajednice
4. Prostorno planiranje i održivo upravljanje prostorom	SDG 15 – Život na kopnu; SDG 13 – Klimatska akcija; SDG 11 – Održivi gradovi i zajednice
5. Jačanje sustava civilne zaštite i sigurnosti zajednice	SDG 11 – Održivi gradovi i zajednice; SDG 13 – Klimatska akcija; SDG 3 – Zdravlje i blagostanje
6. Podrška razvoju školstva i obrazovanja	SDG 4 – Kvalitetno obrazovanje; SDG 8 – Dostojanstven rad i gospodarski rast
7. Razvoj i jačanje socijalnih i zdravstvenih usluga te demografske potpore	SDG 3 – Zdravlje i blagostanje; SDG 10 – Smanjenje nejednakosti; SDG 5 – Ravnopravnost spolova
8. Jačanje kulturnog, sportskog i civilnog života zajednice	SDG 3 – Zdravlje i blagostanje; SDG 11 – Održivi gradovi i zajednice; SDG 4 – Kvalitetno obrazovanje
9. Ravnopravan pristup kvalitetnom predškolskom odgoju za svu djecu	SDG 4 – Kvalitetno obrazovanje; SDG 5 – Ravnopravnost spolova; SDG 10 – Smanjenje nejednakosti
10. Razvoj održivog turizma i poduzetništva kroz EU i nacionalne projekte	SDG 8 – Dostojanstven rad i gospodarski rast; SDG 12 – Odgovorna potrošnja i proizvodnja; SDG 13 – Klimatska akcija

6. POPIS MJERA S OPISOM, KLJUČNIM AKTIVNOSTIMA I POKAZATELJIMA REZULTATA

6.1. Mjera 1. Unaprjeđenje učinkovitosti i transparentnosti rada lokalne samouprave

Program u Proračunu Općine Gradac: Program 1001 „Rad Općinskog vijeća“ i „Redovna djelatnost“

Ključne akrivnosti	Pokazatelj rezultata	Početna vrijednost 2025.	Ciljna vrijednost 2029.	Proračunska aktivnost
Uspostava sustava digitalnog upravljanja općinskom dokumentacijom i sjednicama Vijeća	Postotak akata Općinskog vijeća i upravnog odjela dostupan građanima putem interneta.	0	10	A100001 Redovna djelatnost A100002 Rad političkih stranaka A100003 Pomoć udrugama i organizacijama građana K100006 Kapitalna pomoć
Provedba edukacija za službenike i vijećnike o digitalnim alatima i transparentnosti	Broj sudionika koji su prošli obuku za korištenje e-servisa i digitalnog upravljanja.	15	25	
Uspostava javnog komunikacijskog kanala za građane	Broj javno dostupnih e-servisa na mrežnim stranicama Općine	2	3	
Unaprijediti učinkovitost, transparentnost i odgovornost rada tijela lokalne samouprave kroz digitalizaciju poslovnih procesa, jačanje kapaciteta službenika i vijećnika te osiguranje dostupnosti informacija građanima. Mjera doprinosi stvaranju modernog, otvorenog i digitalno povezanog sustava upravljanja, kojim se povećava povjerenje građana i kvaliteta usluga javne uprave.				
Rok za postignuće: 2029.				
Procijenjeni trošak provedbe mjere: 831.350,00 EUR				

2025.	2026.	2027.
282.450,00	274.450,00	274.450,00

6.2. Mjera 2. Održavana i uređena komunalna infrastruktura

Program u Proračunu Općine Gradac: Program 1003 „Održavanje i uređenje komunalne infrastrukture“

Ključne akrivnosti	Pokazatelj rezultata	Početna vrijednost 2025.	Ciljna vrijednost 2029.	Proračunska aktivnost
Provedba godišnjeg programa održavanja nerazvrstanih cesta, javne rasvjete i kanalizacije	Iznos godišnjih ulaganja u održavanje komunalne infrastrukture	3602895,22	3700000	A100003 Održavanje nerazvrstanih cesta A100004 Održavanje javne rasvjete A100005 Održavanje kanalizacije A100006 Održavanje i uređenje plaža A100007 Održavanje i uređenje groblja A100008 Usluge komunalnog poduzeća A100011 Održavanje javnih zelenih površina i čistoće javnih površina A100012 Održavanje javnih površina bez prometa motornim vozilima A100013 Održavanje građevine javne odvodnje oborinskih voda A100014 Održavanje javnih parkirališta T100008 Deratizacija i dezinsekcija T100010 Održavanje građevina, uređaja i predmeta javne namjene
Modernizacija i uređenje javnih površina, zelenih površina i groblja	Broj saniranih ili uređenih javnih prostora (plaže, parkovi, groblja)	35	175	
Uspostava sustava nadzora i praćenja kvalitete komunalnih usluga		1	1	
Svrha mjere: Očuvati i unaprijediti funkcionalnost, dostupnost i kvalitetu komunalne infrastrukture, uključujući ceste, rasvjetu, kanalizaciju, javne površine i zelene zone. Mjera doprinosi stvaranju sigurnijeg, uređenijeg i estetski ugodnijeg javnog prostora, uz osiguravanje kontinuiteta komunalnih usluga te poboljšanje životnog standarda stanovnika i posjetitelja Općine Gradac.				
Rok za postignuće: 2029.				
Procijenjeni trošak provedbe mjere: 12.847.850,00 EUR				
2025.	2026.	2027.		
4.244.000,00	4.274.000,00	4.329.850,00		

6.3. Mjera 3. Razvoj i modernizacija komunalne infrastrukture uz primjenu energetski učinkovitih i ekoloških rješenja

Program u Proračunu Općine Gradac: Program 1004 „Izgradnja objekata i uređaja komunalne infrastrukture“

Ključne akrivnosti	Pokazatelj rezultata	Početna vrijednost 2025.	Ciljna vrijednost 2029.	Proračunska aktivnost
Izgradnja i rekonstrukcija sustava energetski učinkovite javne rasvjete	Broj novoizgrađenih i rekonstruiranih rasvjetnih tijela	87	95	A100001 Kanalizacija Gradac–Brist–Podaca K100001 Izgradnja javne rasvjete Gradac K100003 Izgradnja građevina i uređaja javne namjene K100008 Riva u Gradcu K100011 Kanalizacija Podaca K100034 Izgradnja javne rasvjete u Zaostrogu K100035 Ekološka i energetski učinkovita javna rasvjeta K100036 Fotonaponska elektrana K100037 Izgradnja javne rasvjete u Podaci K100040 Izgradnja javne rasvjete u Drveniku K100041 Izgradnja javne rasvjete u Bristu K100063 Izgradnja lungo mare Ravanje – Viskovića vala K100074 Šetnica od Studenca do Vodica K100095 Izgradnja mrtvačnice u Podaci K100096 Izgradnja puta Podgrmlje – benzinska stanica K100100 Izgradnja trga u Drveniku u Gornjoj Vali K100103 Izgradnja trga A. Starčevića u Podaci K100105 Izgradnja dječjeg igrališta Gradac K100106 Izgradnja jaslica Dječji vrtić Gradac
Uspostava i razvoj pametnih sustava upravljanja komunalnim resursima (Smart City elementi)	Broj implementiranih pametnih rješenja (pametan parking, senzori rasvjete...).	2	4	
Priprema i provedba projekata obnovljivih izvora energije	Broj instaliranih fotonaponskih sustava	1	4	

				T100004 Postavljanje pojedinačnih stupova javne rasvjete
Svrha mjere: Povećati energetsku učinkovitost i sigurnost komunalne infrastrukture kroz ulaganja u modernizaciju i izgradnju novih objekata, LED rasvjete, fotonaponskih elektrana i javnih površina. Provedbom mjere doprinosi se smanjenju potrošnje energije, poticanju korištenja obnovljivih izvora te poboljšanju okolišnih uvjeta i kvalitete života u lokalnoj zajednici.. Rok za postignuće: 2029.				
Procijenjeni trošak provedbe mjere: 3.184.000,00 EUR				
2025.	2026.	2027.		
1.235.000,00	1.299.000,00	650.000,00		

6.4. Mjera 4. Prostorno planiranje i održivo upravljanje prostorom

Program u Proračunu Općine Gradac: Program 1005 „Prostorno planiranje“

Ključne akrivnosti	Pokazatelj rezultata	Početna vrijednost 2025.	Ciljna vrijednost 2029.	Proračunska aktivnost
Izrada i donošenje novih prostornih i urbanističkih planova uređenja naselja	Broj izrađenih i donesenih urbanističkih planova uređenja.	0	1	A100001 Izrada urbanističkog plana K100003 Izmjene Prostornog plana
Izrada izmjena i dopuna Prostornog plana uređenja Općine Gradac	Broj provedenih izmjena i dopuna prostornog plana.	0	3	
Uspostava sustava digitalnog prostornog planiranja (GIS baze podataka)	Broj korisnika (službenika i vanjskih dionika) koji aktivno koriste GIS sustav u radu.	15	18	
Svrha mjere: Osigurati održivo upravljanje prostorom Općine kroz izradu i usklađenje prostornih i urbanističkih planova s načelima održivog razvoja, energetske učinkovitosti i prilagodbe klimatskim promjenama. Mjera doprinosi planskom razvoju naselja, zaštiti prostora i racionalnom korištenju resursa uz uvođenje digitalnih alata i sustava za prostorno planiranje.				
Rok za postignuće: 2029.				
Procijenjeni trošak provedbe mjere: 220.000,00 EUR				
2025.	2026.	2027.		
70.000,00	80.000,00	70.000,00		

6.5. Mjera 5. Jačanje sustava civilne zaštite i sigurnosti zajednice

Program u Proračunu Općine Gradac: Program 1006 „Protupožarna zaštita i sigurnost“

Ključne akrivnosti	Pokazatelj rezultata	Početna vrijednost 2025.	Ciljna vrijednost 2029.	Proračunska aktivnost
Modernizacija i opremanje DVD-a Gradac)	Broj opremljenih vatrogasnih domova.	0	1	A100001 Rad dobrovoljnog vatrogasnog društva A100003 Donacija gorskoj službi spašavanja T100005 Vođenje poslova zaštite na radu T100007 Civilna zaštita
Jačanje sustava civilne zaštite i koordinacije između lokalnih službi i građana	Broj izrađenih i ažuriranih planova civilne zaštite.	1	1	
Provedba mjera prevencije i edukacije stanovništva o sigurnosti i zaštiti od požara i prirodnih nepogoda	Broj pripadnika postrojbe civilne zaštite.	24	30	
Svrha mjere: Jačati otpornost i sigurnost zajednice kroz modernizaciju i opremanje sustava civilne zaštite, dobrovoljnih vatrogasnih društava i drugih interventnih službi. Provedbom mjere povećava se spremnost lokalne zajednice na krizne situacije, unapređuje prevencija rizika te podiže razina sigurnosti i zaštite stanovništva, imovine i okoliša.				
Rok za postignuće: 2029.				
Procijenjeni trošak provedbe mjere: 760.200,00 EUR				
2025.	2026.	2027.		
253.400,00	253.400,00	253.400,00		

6.6. Mjera 6. Podrška razvoju školstva i obrazovanja

Program u Proračunu Općine Gradac: Program 1007 „Školstvo i obrazovanje“, Dječji vrtić Gradac

Ključne akrivnosti	Pokazatelj rezultata	Početna vrijednost 2025.	Ciljna vrijednost 2029.	Proračunska aktivnost
Sufinanciranje troškova prijevoza učenika	Broj učenika koji koriste prijevoz	31	35	A100001 Sufinanciranje prijevoza učenika A100002 Donacije OŠ Gradac A100003 Stipendije
Sufinanciranje troškova stipendiranja učenika i studenata	Broj dodijeljenih stipendija	7	9	
Provedba školskih projekata	Broj provedenih školskih projekata i programa	1	3	
Svrha mjere: Osigurati dostupno, kvalitetno i uključivo obrazovanje kroz potporu školskim ustanovama, sufinanciranje prijevoza učenika i stipendija te provedbu programa za za kvalitetan razvoj mladih. Mjera doprinosi jačanju demografske revitalizacije, podršci mladima i povećanju kvalitete života djece i mladih u Općini Gradac.				

Rok za postignuće: 2029.		
Procijenjeni trošak provedbe mjere: 243.000,00 EUR		
2025.	2026.	2027.
81.000,00	81.000,00	81.000,00

6.7. Mjera 7. Razvoj i jačanje socijalnih i zdravstvenih usluga te demografske potpore

Program u Proračunu Općine Gradac: Program 1012 „Socijalna skrb“

Ključne akrivnosti	Pokazatelj rezultata	Početna vrijednost 2025.	Ciljna vrijednost 2029.	Proračunska aktivnost
Provedba lokalnih socijalnih potpora za najugroženije skupine stanovništva	Broj korisnika obuhvaćenih socijalnim potporama i pomoći.	93	96	A100001 Pomoć socijalno ugroženim obiteljima A100002 Djelatnost Crvenog križa A100003 Pomoć djeci poginulih branitelja A100005 Poticaji za povratnike mlađe od 40 godina A100006 Naknada za potpomognutu oplodnju A100007 Poticaji za izgradnju/kupnju kuće ili stana A100004 Naknade za novorođenčad
Pružanje podrške u radu humanitarnih i zdravstvenih organizacija	Broj udruga i organizacija koje su primile financijsku ili logističku podršku Općine.	18	18	
Provedba demografskih i stambenih potpora mladim obiteljima i povratnicima	Broj obitelji koje su primile demografsku ili stambenu potporu.	5	6	
Svrha mjere: Poboljšati kvalitetu života socijalno osjetljivih skupina stanovništva kroz sustavne potpore, razvoj zdravstvenih usluga i poticanje demografske obnove. Provedbom mjere osigurava se socijalna uključenost, smanjenje nejednakosti, jačanje solidarnosti i dostupnost osnovnih oblika pomoći svim građanima u potrebi.				
Rok za postignuće: 2029.				
Procijenjeni trošak provedbe mjere: 404.770,00 EUR				
2025.	2026.	2027.		
135.670,00	134.550,00	134.550,00		

6.8. Mjera 8. Jačanje kulturnog, sportskog i civilnog života zajednice

Program u Proračunu Općine Gradac: Programi 1008, 1009, 1010, 1011

Ključne akrivnosti	Pokazatelj rezultata	Početna vrijednost 2025.	Ciljna vrijednost 2029.	Proračunska aktivnost
Sufinanciranje kulturnih i sportskih udruga te manifestacija od lokalnog značaja	Broj kulturnih i sportskih udruga koje su primile financijsku potporu iz proračuna.	10	11	A100005 Potpore za javne potrebe u kulturi A100006 Potpore za manifestacije T100002 Financiranje knjige A100001 Poticanje rada sportskih udruga Tekući projekt T100002 Financiranje knjige A100001 Potpore vjerskim zajednicama
Održavanje i razvoj djelatnosti Knjižnice Hrvatska sloga Gradac	Broj aktivnih korisnika knjižnice na godišnjoj razini.	100	120	
Podrška radu vjerskih zajednica i projekata civilnog društva	Broj lokalnih projekata usmjerenih na društvenu solidarnost i zajedništvo.	0	1	
Svrha mjere: Poticati društvenu povezanost, zajedništvo i aktivan život kroz razvoj kulturnih, sportskih i civilnih sadržaja. Mjera doprinosi jačanju lokalnog identiteta, kulturne ponude i socijalne kohezije te osigurava podršku udrugama, manifestacijama i inicijativama koje doprinose očuvanju tradicije i zdravom načinu života.				
Rok za postignuće: 2029.				
Procijenjeni trošak provedbe mjere: 277.800,00 EUR				
2025.	2026.	2027.		
92.600,00	92.600,00	92.600,00		

6.9. Mjera 9. Ravnopravan pristup kvalitetnom predškolskom odgoju za svu djecu

Program u Proračunu Općine Gradac: Program 1001 Predškolski odgoj

Ključne akrivnosti	Pokazatelj rezultata	Početna vrijednost 2025.	Ciljna vrijednost 2029.	Proračunska aktivnost
Unapređenje rada, opreme i programa Dječjeg vrtića Gradac	Broj djece obuhvaćene programom predškolskog odgoja.	64	72	A100001 Rad Dječijeg vrtića Gradac
Provedba programa „Gradac za mlade obitelji" – faza I	Broj mladih obitelji uključenih u projekt.	16	10	A100002 Projekt" Gradac za mlade obitelji"
Provedba projekta „Gradac za mlade obitelji" – faza II	Broj radnih mjesta u predškolskoj ustanovi	12	16	A100003 Projekt "Gradac za mlade obitelji" - faza II

Svrha mjere: Osigurati dostupnost i ravnopravan pristup kvalitetnim programima predškolskog odgoja za svu djecu na području Općine Gradac kroz unaprjeđenje kapaciteta, standarda i infrastrukture Dječjeg vrtića te provedbu potpornih programa za mlade obitelji, s ciljem jačanja demografske održivosti i socijalne uključenosti lokalne zajednice.		
Rok za postignuće: 2029.		
Procijenjeni trošak provedbe mjere: 922.830,00 EUR		
2025.	2026.	2027.
307.610,00	307.610,00	307.610,00

6.10. Mjera 10. Razvoj održivog turizma i poduzetništva kroz EU i nacionalne projekte

Program u Proračunu Općine Gradac: Program 1014 „EU i nacionalni projekti“

Ključne akrivnosti	Pokazatelj rezultata	Početna vrijednost 2025.	Ciljna vrijednost 2029.	Proračunska aktivnost
Provedba projekata sufinanciranih iz EU fondova i nacionalnih programa	Ukupan iznos povučenih bespovratnih sredstava (€).	1432568,13	1800000	T100002 Ruka ruci T100003 Ribarsko-znanstvena suradnja u Općini Gradac T100005 Ruka ruci – faza III
Priprema i kandidiranje novih razvojnih projekata iz područja turizma, gospodarstva i zaštite okoliša	Broj pripremljenih i prijavljenih projektnih prijedloga.	33	41	
Edukacija i podrška lokalnim dionicima za korištenje fondova EU i nacionalnih potpora	Broj održanih edukacija i radionica za lokalne dionike.	0	2	
Svrha mjere: Potaknuti održivi gospodarski i turistički razvoj kroz pripremu, provedbu i financiranje projekata iz EU i nacionalnih fondova. Mjera doprinosi jačanju poduzetništva, diversifikaciji turističke ponude i boljoj iskorištenosti lokalnih potencijala uz poticanje partnerstva između javnog, privatnog i civilnog sektora.				
Rok za postignuće: 2029.				
Procijenjeni trošak provedbe mjere: 526.200,00 EUR				
2025.	2026.	2027.		
224.700,00	224.700,00	76.800,00		

7. OKVIR ZA PRAĆENJE PROVEDBE

Praćenje provedbe Provedbenog programa Općine Gradac provodi se u okviru uspostavljenog sustava strateškog planiranja i upravljanja razvojem, sukladno odredbama Zakona o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske te Uputama za izradu provedbenih programa jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave 2.0.
Jedinstveni upravni odjel Općine Gradac nadležan je za koordinaciju, praćenje i izvještavanje o provedbi mjera i aktivnosti iz ovog programa.
Odjel osigurava prikupljanje, obradu i analizu podataka o napretku provedbe mjera, ostvarivanju pokazatelja rezultata, financijskoj realizaciji te ostvarivanju ciljeva utvrđenih ovim programom.
Podaci se prikupljaju i analiziraju na razini proračunskih programa i aktivnosti te uspoređuju s planiranim vrijednostima iz Provedbenog programa i povezanih strateško-planskih dokumenata Općine Gradac i Splitsko-dalmatinske županije.
Sustav praćenja provedbe obuhvaća:

- praćenje provedbe mjera i aktivnosti prema rokovima, planiranim troškovima i rezultatima,
- analizu ostvarenja pokazatelja rezultata (uključujući SDG i specifične indikatore po mjeri),
- praćenje i izvještavanje o financijskoj realizaciji proračunskih aktivnosti i projekata,
- evidentiranje svih odstupanja i promjena koje mogu utjecati na ostvarenje ciljeva programa,
- pripremu i ažuriranje podataka za godišnje i završno izvješće o provedbi.

Izvještavanje o provedbi provodi se na godišnjoj razini.
Godišnje izvješće izrađuje Jedinstveni upravni odjel u suradnji s odgovornim nositeljima mjera i vanjskim partnerima (ustanove, udruge, županijske službe i druge institucije).
Izvješće se podnosi Općinskom vijeću Općine Gradac radi razmatranja i usvajanja, a potom dostavlja Upravnom odjelu Splitsko-dalmatinske županije nadležnom za strateško planiranje, u skladu s propisanim rokovima.
Za svaku mjeru prati se i ocjenjuje stupanj provedbe temeljem:

- ostvarenih ključnih aktivnosti,
- vrijednosti pokazatelja rezultata,
- iskorištenosti planiranih sredstava,
- uočenih prepreka i preporuka za unaprjeđenje provedbe u sljedećem razdoblju.

Sustav praćenja i izvještavanja temelji se na načelima transparentnosti, odgovornosti, učinkovitosti i mjerljivosti rezultata, a nalazi i preporuke koriste se za reviziju i prilagodbu Provedbenog programa te kao podloga za izradu nove generacije strateških dokumenata Općine Gradac.